

گاز ایران به عمان می رود؟

گروه تحلیل و تفسیر

سه میلیارد مترمکعب خواهد رسید. مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز ایران با بیان اینکه کشور عمان برای تأمین خوراک واحدهای ال. ان. جی و صنایع خود نیازمند واردات گاز از ایران است، اظهار می‌دارد: میدان گازی کیش یکی از پتانسیل‌های تأمین گاز مورد نیاز این کشور است که با توجه به شیرین بودن گاز آن، توسعه آن در زمان کمتری نسبت به سایر میادین گازی امکان‌پذیر خواهد بود. سیدرضا کسایی‌زاده با تأکید بر اینکه یکی از شروط ایران برای تحویل گاز به طرف‌های متقاضی، مشارکت و سرمایه‌گذاری آنها در میادین گازی کشور است می‌افزاید: علاوه بر میدان گازی کیش، فازهای مختلف پارس جنوبی نیز یکی دیگر از پتانسیل‌های قابل توجه برای تأمین گاز مورد نیاز عمان است. در همین زمینه در سال ۸۶ تفاهم‌نامه‌ای به امضای وزیران نفت ایران و عمان رسید و مقرر شد که توسعه میدان گازی کیش به طور مشترک انجام شود. بنابراین طرف عمانی از همان ابتدای مذاکرات تمایل خود را برای سهیم شدن در طرح توسعه میدان گازی کیش اعلام کرده و از آن پس مذاکرات حول محور توسعه مشترک این میدان بین دو کشور در دستور کار قرار گرفت. این مذاکرات از ابتدا در قالب قراردادهای توسعه و صادرات یک میلیارد فوت مکعب بود که با پیشنهاد عمان مبنی بر توسعه میدان گازی کیش همراه بود. چندی پس از امضای این تفاهم‌نامه، مقامات عمانی اعلام آمادگی کردند که به طور کامل مسئولیت تأمین اعتبار پروژه ۱۲ میلیارد دلاری میدان گازی کیش را به عهده بگیرند. در نهایت توافق‌نامه تأمین مالی ۱۲ میلیارد دلاری میدان گازی کیش، دوم اردیبهشت ماه سال گذشته بین دو کشور به امضاء رسید و تأکید شد که قرارداد نهایی در قالب بیع متقابل تنظیم شود. توافق‌نامه ۱۲ میلیارد دلاری ایران و عمان در حضور قائم‌مقام وقت وزیر نفت سابق (علی کردان) امضاء شد و زمان اجرای طرح چهار سال و جمع اعتبارات پیش‌بینی شده برای فازهای اول و دوم معادل ۷ میلیارد دلار برآورد شد که با اجرایی شدن فاز سه به ۱۲ میلیارد دلار برسد. کردان در

سفر سلطان قابوس، پادشاه عمان برای نخستین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی به ایران هم نتوانست کندی مذاکرات دو کشور برای توسعه میدان گازی کیش و صادرات گاز ایران به عمان را سرعت بخشد تا مذاکرات همچنان دنبال شود. منوچهر متکی، وزیر امور خارجه ایران مذاکرات دو کشور درباره همکاری‌های انرژی را سازنده توصیف و تأکید می‌کند: ایران آمادگی خود را برای عملی کردن توافق‌نامه صادرات گاز به عمان اعلام می‌نماید. نیاز عمان به گاز برای تأمین خوراک واحدهای ال. ان. جی و سایر صنایع زیربنایی خود، از یک طرف و موقعیت جغرافیایی ایران به عنوان نزدیک‌ترین همسایه عمان در آب‌های خلیج فارس و نیاز به سرمایه‌گذاری اندک برای احداث خط لوله، از طرف دیگر زمینه را برای پیوندهای دو کشور در زمینه انرژی فراهم می‌کند تا مذاکره برای صادرات گاز ایران به عمان که از نخستین ماه‌های سال ۸۶ آغاز شده بود، با سفر پادشاه عمان به ایران وارد مرحله جدیدی شود. بیش از دو سال مذاکره برای صادرات گاز میدان کیش به عمان در نتیجه اختلاف دو کشور بر سر فرمول گاز صادراتی تاکنون به نتیجه ملموس نرسیده است تا ایده وزارت نفت برای در اولویت قراردادن صادرات گاز به کشورهای همسایه حاشیه خلیج فارس، همچنان روی کاغذ باقی بماند. براساس برنامه وزارت نفت قرار است تا پایان سال ۹۳ (سال پایانی برنامه پنجم توسعه‌ای که هنوز لایحه آن به مجلس نرفته است) ایران به کویت روزانه ۸/۶ میلیون متر مکعب، به عمان روزانه ۲۸ میلیون متر مکعب، به بحرین روزانه ۲۸ میلیون مترمکعب و به امارات روزانه ۱۲/۳ میلیون مترمکعب گاز صادر کند و جشن خروج از انزوای بازار گاز جهان را برپا کند. طرح صادرات گاز ایران به عمان از میدان گازی کیش شامل یک خط لوله ۲۰۰ کیلومتری می‌شود که بخش عمده آن قرار است از زیر آب‌های خلیج فارس کشیده شود و در فاز اول معادل یک میلیارد فوت مکعب گاز در روز به عمان صادر شود که در صورت تکمیل فازهای بعدی این میزان گاز به

بیم و امید اوپکی‌ها به آینده اقتصاد دنیا

گروه گزارش: نشست ۱۵۴ سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) نشان داد که اوپکی‌ها هنوز نسبت به بهتر شدن اوضاع وخیم اقتصاد دنیا هم بیم دارند و هم امید و چاره را در این دیدند تا چون دو نشست قبلی خود بار دیگر، سقف تولید را تغییر ندهند. نشست ۱۵۴ اوپک البته شاهد حاشیه‌ها هم بود. اعضای این سازمان با وزیر نفت تازه ایران مسعود میرکاظمی و وزیر جرمانیکو پینتو، وزیر نفت اکوادور از نزدیک آشنا شدند و البته خبری از رافائل رامیرز، وزیر انرژی ونزوئلا به دلیل همراهی هوگو چاوز رئیس‌جمهور کشورش به روسیه در این اجلاس نبود و غایب دیگرشکری غانم وزیر نفت لیبی (به دلیل استعفا) بود. بیانیه ۱۵۴ اوپک می‌گوید: که اوپک طی سه نشست پایانی سال ۲۰۰۸، تصویب کرد که سطح تولید روزانه این سازمان را به ۲۴ میلیون و ۸۴۵ هزار بشکه کاهش دهد. براساس این بیانیه، رئیس اوپک و اعضا، انتصاب مسعود میرکاظمی را به عنوان وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران و رئیس هیئت نمایندگی ایران و نیز جرمانیکو پینتو را به سمت وزیر نفت اکوادور و رئیس هیئت نمایندگی این کشور تبریک گفتند و همچنین از دیرس پالاجیوس وزیر نفت پیشین اکوادور و غلامحسین نوذری وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران به خاطر خدمات ارزنده آنها به سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در دوران صدارت خود تقدیر و تشکر به عمل آمد. اوپکی‌ها البته به طور ویژه از مهندس غلامحسین نوذری به خاطر تلاش‌های ویژه وی در سال‌های اخیر به عنوان ریاست کمیته وزارتی نظارت بر بازار اوپک قدرانی کرد. بیانیه صد و پنجاه و چهارم اوپک تصریح دارد: در این نشست شرایط کنونی بازار نفت و چشم‌اندازهای آینده آن مورد بررسی قرار گرفت که در نتیجه این بررسی‌ها مشخص شد، نشانه‌هایی در خصوص بهبود شرایط اقتصاد جهانی در حال آشکار شدن است. با این وجود نگرانی‌های زیادی در زمینه دامنه و شدت آن در کشورهای بزرگ صنعتی به ویژه کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه وجود دارد. در ادامه اعلام شد که حجم ذخیره‌سازی‌های نفت خام کاهش جزئی پیدا کرده است، اما بنیادهای بازار همچنان ضعیف هستند، میزان استفاده از ظرفیت پالایشگاه‌ها کاهش و حجم ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی افزایش یافته است. در این اجلاس تصمیم گرفته شد که به دلایلی چون مواجه بودن بازار با مازاد عرضه و وضعیت شکننده روند بهبود شرایط اقتصادی، یکبار دیگر در شرایط فعلی سطح تولید موجود را بدون تغییر حفظ کند. اعضا در ادامه بار دیگر بر عزم خود برای تضمین مناسب بنیادهای بازار و فراهم ساختن سطح مطلوبی از ظرفیت مازاد تولید برای منفعت جهانی، تأکید و اعلام آمادگی کردند تا در صورت بروز هرگونه تغییر که ثبات بازار نفت و منافع اعضا اوپک را به خطر اندازد، واکنش به موقع را از خود نشان دهند. اعضا همچنین توافق کردند که ضمن ادامه روند نظارت خود بر بنیادهای بازار، شرایط بازار را در نشست عادی ۱۵۵ خود که ۲۲ دسامبر در لواندای آنگولا برگزار خواهد شد، مورد ارزیابی مجدد قرار دهند. البته نشست عادی بعدی اعضا نیز در روز چهارشنبه ۱۷ مارس (۲۶ اسفند) در وین اتریش برگزار می‌شود.

نکته در خور توجه در نشست ۱۵۴ اوپک حضور نداشتن نمایندگان کشورهای دیگر به عنوان ناظر بود که شاخص‌ترین مسئله بی‌توجهی اوپکی‌ها به روسیه و درخواست رسمی این کشور برای برگزاری نشست رسمی در مسکو در بیانیه پایانی بود. اعضای اوپک تنها به تبادل و بررسی دیدگاه‌های موجود در مورد طرح‌های مختلف مربوط به توسعه مسائل زیست‌محیطی، آماده‌سازی برنامه‌های پانزدهمین نشست اعضای انجمن بررسی تغییرات آب و هوای سازمان ملل متحد که قرار است در دسامبر آینده در کپنهاگ پایتخت دانمارک برگزار شود و همچنین پیامدهای ششمین نشست مشترک اوپک با اتحادیه اروپا پرداختند و اصلاً اشاره‌ای به پیشنهاد روسیه نشد.

آن زمان درباره فرمول قیمت تأکید کرده بود که فرمول قیمت پروژه نیز خیلی روشن است؛ در قراردادی که برای صادرات گاز به سوئیس امضاء کردیم، فرمول قیمت بر مبنای ۵۰ درصد نفت خام و ۵۰ درصد فرآورده‌های نفت به صورت PZ باید مورد توافق طرفین باشد. این درحالیست که در دوره‌های بعدی مذاکرات در تابستان سال ۸۷ بر سر مایه‌گذاری ۱۰ میلیارد دلاری در میدان گازی کیش به صورت مشترک از سوی ایران و عمان تأکید شد. به این ترتیب عمان ابراز علاقه‌مندی کرد تا علاوه بر گاز در بخش ساخت پتروشیمی و پالایشگاه و خرید بخشی از سهام برخی شرکت‌ها با ایران شریک شود، ولی در بخش گاز براساس توافق انجام شده قرار شد، ایران معادل دومیلیون تن ال.ان.جی به گاز تحویل دهد که به این منظور هزینه‌های انتقال با خط لوله و فرآیند تولید ال.ان.جی به عمان پرداخت شود، ولی در بخش پایین‌دستی، ایران در ارزش افزوده حاصل از ال.ان.جی و در نهایت فروش آن با طرف عمانی شریک خواهد بود. پس از آن روند مذاکرات ایران و عمان رو به کندی گذاشت تا اینکه اواسط مرداد امسال دوباره ایران و عمان بر سر میز مذاکره نشستند.

عمان قصد دارد با همکاری ایران توسعه میدان کیش را تا سال ۲۰۱۲ به پایان رساند. میدان گازی کیش یکی از قطب‌های تأمین‌کننده گاز کشور برای صادرات و مصارف داخلی است که حجم ذخایر قابل برداشت آن روزانه ۳ میلیارد فوت مکعب برآورد شده که یک میلیارد آن در فاز نخست و ۲ میلیارد دیگر نیز با تکمیل حفاری چاه‌های توصیفی دو و سه به دست خواهد آمد. بر این اساس پروژه صادرات گاز میدان کیش به عمان شامل یک خط لوله ۲۰۰ کیلومتری است که بخش عمده‌ای از آن زیر آب خواهد بود. محمود زیرکچیان‌زاده، مدیرعامل شرکت نفت فلات قاره سال گذشته اعلام کرده بود: قرار است بخشی از گاز صادراتی ایران به عمان که برای مصرف بخش داخلی و صنعت عمان است، به آن کشور فروخته شود، ولی بخشی دیگر از یک میلیارد فوت مکعب گاز بدون دریافت هیچ پولی برای شراکت در واحد ال.ان.جی به عمان منتقل می‌شود. او با اشاره به اینکه عمانی‌ها یک واحد ال.ان.جی دارند که ظرفیت خوراک آن تکمیل نشده و با کمبود گاز برای آن روبه‌رو هستند، یادآوری کرده بود: ایران همچنین با تأمین کسری گاز این واحد، در فروش ال.ان.جی از طریق عمان به دیگر کشورها نیز با این کشور شریک می‌شود. براساس مطالعات اولیه انجام شده، میزان حجم گاز درجای اولیه مخزن کیش در مخازن گروه دهرم معادل ۴۸ تریلیون فوت مکعب و میزان گاز قابل برداشت آن معادل ۳۶ تریلیون فوت مکعب است. همچنین حجم میعانات گازی درجای اولیه این میدان ۵۱۴ میلیون بشکه و مقدار گاز قابل استحصال آن ۳۶۰ میلیون فوت مکعب تخمین زده شده است. با این حساب طرف عمانی از همان ابتدای مذاکرات تمایل خود را برای سهیم شدن در طرح توسعه میدان گازی کیش اعلام کرده و از آن پس مذاکرات بر محور توسعه مشترک این میدان بین دو کشور در دستور کار قرار گرفت. اما در این میان وزیر نفت از احتمال اینکه ایران نقش سوآپ‌کننده گاز را برای عمان ایفا کند خبر داد. او تصریح کرد: ما مقدار گاز مورد نیاز عمان را از کشورهای همسایه شمالی خود می‌گیریم در ازای آن، به همان میزان گاز دریافتی در شمال کشور، از منابع گازی در جنوب ایران به عمان گاز تحویل خواهیم داد. نوذری همچنین از همکاری دو کشور در زمینه صنایع پتروشیمی خبر داد و گفت: بحث دیگری که در جریان سفر هیئت عالی‌رتبه عمانی به ایران انجام شد، مربوط به ساخت یک واحد پتروشیمی «اوره و آمونیاک» به ظرفیت تولید یک میلیون تن اوره و ۶۰۰ هزار تن آمونیاک در سال برای طرف عمانی است. وزیر نفت گفت: تفاهم‌نامه این پروژه در جریان دیدار سلطان قابوس در تهران امضاء شد و قبلاً نیز زمین مورد نظر آن اختصاص داده شده است که شرکت «هرمز» کارهای آن را برعهده دارد.

آیا کندی مذاکرات ایران و عمان با ورود مسعود میرکاظمی به وزارت نفت سرعت خواهد گرفت و گاز ایران تا سال ۹۳ به عمان صادر می‌شود؟